

Čtení u SP

Čtení

- artikulace x psaná forma řeči, porozumění čtenému textu
- základní schopnosti:
  - zrakové rozlišování tvarů
  - sluchové rozlišování hlásek a slabik
  - zraková a sluchová paměť
  - smysl pro rytmus
  - orientace v čase a prostoru
  - analýza a syntéza
- cíl vyučování čtení: **číst s porozuměním**
- globální x analyticko-syntetické čtení

Psaná forma řeči

■ *cíl :*

- rozumět psanému textu
- vyjadřovat svoje myšlenky písemnou formou

■ při jejím vnímání není možné opírat se o situaci, mimiku, posunky a gesta spoluhlavícího

■ psaná podoba jazyka je mnohem *abstraktnější než mluvená řeč*

■ *stupně výuky psané formy řeči :*

a) globální čtení

b) analyticko - syntetické čtení

c) čtení z hlediska celoživotního vzdělávání

Přípravná cvičení na čtení

- cvičení na rozvoj sluchového vnímání
- cvičení na rozvoj zrakového vnímání
- zraková paměť
- trénování očních pohybů
- cvičení na orientaci v prostoru
- hry s písmeny

■ Rozvoj sluchového vnímání

- rozlišování zvuků
- rozlišování hlásek
- zvuková analýza a syntéza
- délky samohlásek a rytmus řeči

■ Rozvoj zrakového vnímání

- vyhledávání stejných barev
- vyhledávání stejných tvarů
- porovnání délky a velikosti
- dětské hry (Černý Petr, pexeso, kvarteto,...)
- neúplné obrázky

Teorie nativismu

- každý člověk se rodí na svět se schopností naučit se jazyk (tzv. univerzální gramatika)
- v okamžiku setkání se s jazykem
  - vytváření vlastní gramatiky
- mluvený jazyk x znakový jazyk
- podmínky pro rozvoj jazyka a jeho gramatiky

čtení u SP x u slyšících dětí

- sluchově postižení
  - začínají mnohem dříve
  - od 3 let v MŠ

- počáteční fáze čtení

slyšící dítě

- zná jazyk
- umí mluvit
- přidává k hláskám optické značky - písmena

x

neslyšící dítě

- jako první se učí optické značky (písmena)

Předpoklady počátečního čtení

- mezera - „2 slova“
- směr čtení
- zorientovat se v lexikálním i gramatickém významu slov
- na základě zkušenosti se světem přiřadit význam tomu, co čteme

■ tzv. mentální slovník

- je zde VŠE, s čím jsme se již setkali -
problém je vše aktivovat!

■ neslyšící by mělo mít uloženo každé slovo ve více formách

- znak, daktylní abeceda (1- a 2-ruční),
odezírání, zvuková podoba slova, představa
daného předmětu/věci/osoby...

■ tzv. sémantická síť

- používáme jí k porozumění

Předčtenářské období

- slyšící děti x neslyšící děti
(předčítání rodiči x převyprávění ve ZJ + ilustrace,...)
- základy pro pochopení, „Co je to vlastně čtení?“
  - co je to čtení, kniha jako zdroj informací a zábavy, motivace ke čtení, chápání struktury textu, rozvoj představivosti, fantazie, ...

Rodinný deník

- ☺ pro přechod od „čtení“ obrázků k vlastnímu čtení písma
- deník „pro dítě“
  - kreslený, malovaný, psaný, s fotografiemi, pohlednicemi, suvenýry, znaky, atd.
- „most“ při komunikaci
- vzor řeči
- pěkná památka
- **témata:** každodenní činnosti, rodina, významné události během roku, ojedinělé zážitky, ...

Etapy získávání čtenářských dovedností

čtení ideovizuální

- představa je spojena s napsaným slovem
- dítě vychází z toho, co již zná
- obraz slova, které se uložilo do paměti, byl nejdříve napsán a pak přečten
- tzv. čtení napsaných prožitků dítěte
- zapisování do deníků

čtení receptivní

- vztahuje se na nový text

a) slovníková fáze

- na základě vlastního vytvořeného slovníku rozumí napsanému

b) strukturální fáze

- poradí si již s flexí jazyka, zná strukturu jazyka, vztahy mezi slovy a větami

Problémy s českým jazykem, čtením a porozuměním čtenému textu u SP

1. úvodní fráze osvojené globálním čtením

x

vlastní tvorba frází, zážitků, vyprávění,...

2. metafory

- dotknout se - Nedotkla jsem se Vás?
- ztratit - Řidič ztratil hlavu.
- plný - Má plné ruce práce.

3. více osob v jednom příběhu

4. modulační faktory

5. inference - usuzování, odvozování určitých výroků z jiných

6. **homonyma** - jeřáb, kohoutek, ucho

7. **synonyma** - květen-máj, stonat-být nemocný-marodit

8. **odlišnost významu při změně délky samohlásky**
(páni-paní., péče-peče)

9. **náhodná podoba slov**

- „na mezi - mezi“, „pila (min.č.) - pila(nástroj)“

10. **neznalost pojmu, který slovo představuje**

- např. zvukové jevy (žbluňknout, zašustit, kvákat, šumět, bublat,..)

11. **malá slovní zásoba**

Děkuji za pozornost😊